

ISKB14 / VIKBA32

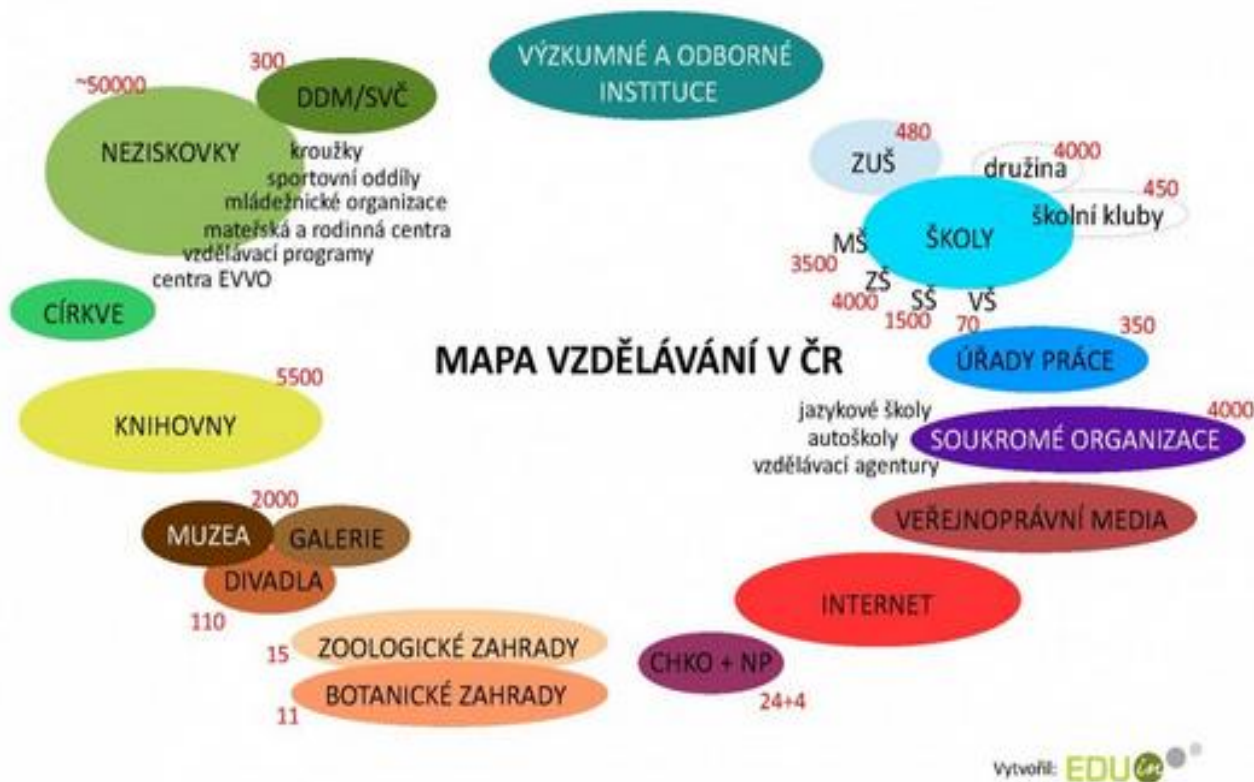
Informační vzdělávání

Kontext pojmů, definic a strategických dokumentů

Pavλίna Mazáčová, Ph.D.

Vzdělávací prostředí v ČR

(dle společnosti EDUin)

Mapa vzdělávacích institucí a dalších institucí, které realizují v oblasti vzdělávání některé z aktivit v České republice

Informační vzdělávání dle studentů VŠ (Týden IV, KISK 2016)

Záležitost, se kterou se setkáváme každý den, ale mnozí v ní stále tápeme...

Informační vzdělávání je vzdělávání v oblasti toho, kde informace vyhledat, jak je zpracovat a efektivně předávat.

Informační vzdělávání je něco, co mi pomůže se lépe vyrovnat s výzvami mého studia:)

Informační vzdělávání vede k informační gramotnosti, která je potřebná ke zpracování širokého kruhu informací.

Snaha naučit někoho, aby dokázal pracovat s informacemi

Návod, jak pracovat s informacemi, aby to dávalo smysl a bylo to efektivní.

Informační vzdělávání není pojmem, je způsobem, jak žít.

Jedná se o vzdělávání v oblastech, která často nejsou součástí učebních osnov jednotlivých studijních oborů.

Základní terminologie

Informační vzdělávání

- **Proces vzdělávání k informační gramotnosti jedince i skupin** (cílový stav informačního vzdělávání)
- Vzdělávání k informační gramotnosti není jednorázovou záležitostí, není omezeno na určitou fázi vývoje osobnosti ani na určitý stupeň vzdělávání
- Je **celoživotní proces učení**
- Jedna ze stěžejních činností ve znalostní / informační společnosti
- Zásadní v rozvoji klíčových kompetencí pro kvalitní osobní i profesní život

Edukační obsah informačního vzdělávání = komplexní práce s informacemi

Základní terminologie

Informační gramotnost / information literacy / IG

- Obecně:
 - informační gramotnost je znalost a uvědomění si, kdy a proč potřebujeme informace (definování informační potřeby), kde můžeme informace najít a jak je máme vyhodnotit, použít a etickým způsobem sdělovat a sdílet

Základní terminologie

Informační gramotnost - konkrétněji

Paul Zurkowski – poprvé použil pojem IG (1974)

- Informačně gramotný je jedinec *připravený používat informační zdroje při práci, který se při řešení problémů naučil využívat širokou škálu technik a informačních nástrojů stejně jako primární zdroje*

Odborná komise IVIG (Informační výchova a informační gramotnost) při AKVŠ (Asociaci knihoven vysokých škol) – po r. 2000

- Informační gramotnost chápána jako *funkční gramotnost v informační společnosti, společnosti založené na rozvoji technologií. K funkční gramotnosti proto přidáváme ICT gramotnost jako schopnost uživatelské práce s počítačem (a dalšími nástroji) a sítěmi (zejména internetem), zdůrazňujeme však, že práce s ICT je vždy práce s nástroji a podporuje ostatní složky informační gramotnosti.*

Základní terminologie

Informační gramotnost - konkrétněji

- Nejčastěji používaná definice informační gramotnosti: zveřejněná roku 1989 ve zprávě Komise pro informační gramotnost (vytvořená v rámci Asociace amerických knihoven – ALA):
- **"K dosažení informační gramotnosti musí být jedinec schopen rozeznat, kdy potřebuje informace, a dále je vyhledat, vyhodnotit a efektivně využít. Informačně gramotní lidé se naučili, jak se učit. Vědí, jak se učit, protože vědí, jak jsou znalosti pořádány, jak je možné informace vyhledat a využít je tak, aby se z nich další mohli učit. Jsou to lidé připravení pro celoživotní vzdělávání, protože mohou vždy najít informace potřebné k určitému rozhodnutí či k vyřešení daného úkolu.,,"**

Základní terminologie

Informační gramotnost - konkrétněji

- Mezinárodní federace knihovnických asociací a institucí **IFLA**
 - v **Alexandrijské proklamací o informační gramotnosti** zdůrazňuje interpretační kompetence, kompetence kritického myšlení a socio-kulturní kontext konceptu (IFLA 2008)
 - „informační gramotnost umožňuje každému jedinci ve všech oblastech života hledat, hodnotit, využívat a vytvářet informace s cílem efektivně dosahovat osobních, sociálních, profesních a vzdělávacích cílů“ ...
 - podporuje **sociální inkluzi všech národů** (Alexandria 2006)

Základní terminologie

Informační gramotnost - konkrétněji

Nověji:

- Levine-Clark a Carter 2013
 - **individuální úroveň informační gramotnosti** (information literacy) je stěžejním determinantem postavení, fungování a participace jedince v informačním prostředí
 - informační gramotnost = způsobilost „**přiměřené interakce s informací se záměrem rozpoznat informační potřebu a žádoucí informaci vyhledat, vyhodnotit a efektivně využít**“ (Levine-Clark a Carter 2013, s. 135)
- Bill Johnston a Sheila Webber:
 - informační gramotnost představuje „adaptaci vhodného informačního chování za účelem naplnění informační potřeby prostřednictvím jakéhokoli kanálu či média, vedoucí k **moudrému a etickému** využití informací ve společnosti“ (Johnston a Webber 2005, s. 113).

Základní terminologie

Gramotnost

- schopnost identifikovat, chápat, vyjadřovat, vytvářet a vykládat pojmy, pocity, fakta a názory v ústní i písemné podobě, pomocí vizuálních, zvukových a digitálních materiálů napříč obory a kontexty
- zahrnuje schopnost vhodným a tvůrčím způsobem efektivně komunikovat a udržovat kontakty s ostatními

Funkční gramotnost (vztažená ke kulturnímu kontextu) - **schopnost takové znalosti či dovednosti použít**, schopnost aktivně participovat na světě informací

- zájem o ni od 50. let 20. století

Rozčleněna do tří složek:

- **gramotnost literární** - schopnost nalézt a porozumět informaci z (uměleckého) textu
- **gramotnost dokumentová** - schopnost vyhledat a využít přesně definovanou informaci
- **gramotnost numerická** - schopnost manipulovat s čísly

- později připojeny:

+ **jazyková gramotnost**

+ **ICT gramotnost**

+ **přesah** - etický přístup a znalost právních aspektů (použité zdroje je třeba citovat a zacházet s nimi s ohledem na autorské právo)

Základní terminologie

Přístup k informační gramotnosti dle IVIG

Informační gramotnost

Funkční gramotnost			
Literární gramotnost	Dokumentová gramotnost	Numerická gramotnost	Jazyková gramotnost
ICT gramotnost			

Etický přístup a právní povědomí k využívání informací

Základní terminologie

Koncepce podpory mládeže na období 2014-2020 (MŠMT, platná od 2014)

- určuje strategické cíle státní politiky ve vztahu k mládeži
- reflektuje potřeby mládeže zejména v oblasti neformálního a zájmového vzdělávání, zaměstnanosti mladých lidí, kultury a tvořivosti, jejich participace, zdraví a zdravého životního stylu, sociálního začleňování a dobrovolnictví
- zabývá se také environmentální a globální rozvojovou problematikou včetně přístupu mladých lidí k právům a informacím.

Kompetence informačně gramotného člověka

v Koncepci podpory mládeže 2014-2020

- identifikuje informační potřeby,
- volí nejvhodnější strategii pro získání informací ,
- využívá odpovídající zdroje a informační systémy,
- v informačních zdrojích vyhledá požadované informace,
- získané informace kriticky hodnotí,
- informace vhodně zpracuje a využije,
- informace zprostředkuje jiným lidem v různých podobách a prostřednictvím různých technologií,
- posuzuje morální a právní aspekty využívání informací

Základní terminologie - EU

Doporučení Rady Evropské unie (z 22. 5. 2018)

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01))

- **8 klíčových kompetencí pro celoživotní vzdělávání** v referenčním rámci:
 - kompetence v oblasti gramotnosti
 - kompetence v oblasti mnohojazyčnosti
 - matematická kompetence a kompetence v oblasti přírodních věd, technologií a inženýrství
 - **digitální kompetence**
 - Zahrnuje **informační a datovou gramotnost**, komunikaci a spolupráci, **mediální gramotnost**, tvorbu digitálního obsahu (včetně programování), **bezpečnost** (včetně schopnosti snadno se pohybovat v digitálním prostředí a kompetencí souvisejících s kybernetickou bezpečností), otázky související s **duševním vlastnictvím**, řešení problémů a **kritické myšlení**
 - personální a sociální kompetence a kompetence k učení
 - občanská kompetence
 - podnikatelská kompetence
 - kompetence v oblasti kulturního povědomí a vyjadřování

Základní terminologie

Informační vzdělávání – kde se děje

Formální oblast vzdělávání:

- MŠ (preprimární stupeň), ZŠ (primární stupeň), SŠ (sekundární stupeň), VOŠ + VŠ (terciární stupeň)

Neformální oblast vzdělávání:

- knihovny, volnočasová centra, muzea, galerie, neziskové organizace, spolky apod.
- specifikum informačního vzdělávání: **různé cílové skupiny mají rozdílné potřeby v tématech informačního vzdělávání a v míře osvojení kompetencí informačně gramotného jedince**

Informální učení – individuální, každodenní, sebeurčující a sebeřízené učení

Základní terminologie

Informační gramotnost v prostředí vysoké školy

Jedna z nejvýznamnějších oblastí obecné akademické edukace

- **Cíle:**

- 1) **vybavit absolventa** vědomostmi a dovednostmi tak, aby měl lepší uplatnění na trhu práce,
- 2) aspekt **směřování dovnitř univerzity**, růst kvality a excelence VŠ (studenti budou schopni lépe dohledávat zdroje, samostatně se rozvíjet nebo psát lepší kvalifikační práce a grantové žádosti)
- 3) rozvoj **informační společnosti** směrem k aktivnímu občanství, kritickému myšlení či umění

Základní terminologie

KLÍČOVÉ KOMPETENCE (dovednosti)

- integrované schopnosti a dovednosti uplatňované v profesním i osobním životě
- **nejsou striktně vázány na jednotlivý obsah učiva v** kurikulárních dokumentech (tedy dokumentech vytvářejících vzdělávací obsah / osnovy v primárním, sekundárním i terciárním školství), jsou **součástí obecného základu vzdělání jedince v informační společnosti:**
 - komunikativní dovednosti, včetně znalosti cizích jazyků; personální a interpersonální dovednosti;
 - schopnost řešit problémy a problémové situace;
 - schopnost využívat při řešení problémů matematických postupů;
 - **schopnost využívat informační technologie, pracovat s informacemi!**

Základní terminologie

Klíčové kompetence ve formálním vzdělávání

- Definovány v **rámcových vzdělávacích programech** (a použité ve **školních vzdělávacích programech** jednotlivých škol)
 - pro **předškolní vzdělávání** (<http://www.msmt.cz/file/39793/>)
 - pro **základní vzdělávání** (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/ucebni-dokumenty>;
<http://www.msmt.cz/file/38981?highlightWords=rvp>)
 - pro **střední vzdělávání** (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/stredni-vzdelavani/ramcove-vzdelavaci-programy>)
- Představují **souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot** důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti

Klíčové kompetence

Přehled klíčových kompetencí + jejich charakteristik z pohledu učitele/lektora (příklad je z RVP pro základní vzdělávání)		
1.	Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje žáky se základními pojmy - vede žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací a jejich propojování - rozvíjí schopnost využívat informace v procesu učení - vede žáky ke kritickému zhodnocení výsledků své práce
2.	Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> - seznamuje žáky s různými zdroji informací, které vedou k řešení problému - vede žáky k ověřování a srovnávání informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací - učí žáky obhajovat svá řešení problémů - vede žáky k vlastnímu úsudku a zkušenostem
3.	Kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> - seznámí žáky s různými možnostmi komunikace s okolním světem - vede žáky k dodržování základních pravidel slušné komunikace - vede žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků - učí žáky rozlišovat fakta, vlastní názory a domněnky
4.	Kompetence sociální a personální	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky ke schopnosti pracovat nejen individuálně, ale i ve dvojici, skupině - učí žáky respektovat dohodnutá pravidla práce ve skupině - umožňuje žákům obhájit svůj názor - individuálním přístupem buduje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj
5.	Kompetence občanské	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky ke znalostem svých práv a respektování práv ostatních - učí žáky plnit si své povinnosti - vede žáky k ochraně svého zdraví - rozvíjí u žáků schopnost poskytnout pomoc druhým, pokud ji potřebují
6.	Kompetence pracovní (pro gymnázia je to kompetence k podnikavosti)	<ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k šetné práci s výpočetní technikou - vyžaduje smysl pro zodpovědnost - učí žáky dodržovat stanovená pravidla nebo postupy - vede žáky k rozvoji svých zájmů a schopností

Základní terminologie

- **Kompetence v neformálním vzdělávání** - projekt KLÍČE PRO ŽIVOT (<http://znv.nidv.cz/projekty/realizace-projektu/klice-pro-zivot>)
- důležité pro úspěch v životě i na trhu práce
- rozvíjejí a zvyšují kvalifikaci, analytické a komplexní myšlení, kreativitu a schopnost spolupráce a týmové práce
- při práci s dětmi a mládeží lze tyto kompetence nabývat, aniž by mladý člověk věděl, že se něco učí; získává je učením se zkušeností (znak neformálního vzdělávání)

Klíčové kompetence rozvíjené v NEFORMÁLNÍM vzdělávání		Měkké kompetence v NEFORMÁLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ	
1.	komunikace v mateřském jazyce	1.	kompetence k efektivní komunikaci
2.	komunikace v cizích jazycích	2.	kompetence ke kooperaci (spolupráci)
3.	matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií	3.	kompetence k ovlivňování ostatních
4.	schopnost práce s digitálními technologiemi	4.	kompetence k uspokojování clientských potřeb
5.	schopnost učit se	5.	kompetence k celoživotnímu učení
6.	sociální a občanské schopnosti	6.	kompetence k aktivnímu přístupu
7.	smysl pro iniciativu a podnikavost	7.	kompetence ke zvládnutí zátěže
8.	kulturní povědomí a vyjádření	8.	kompetence k podnikavosti
		9.	kompetence k flexibilitě
		10.	kompetence k samostatnosti
		11.	kompetence k výkonnosti
		12.	kompetence k řešení problémů
		13.	kompetence k plánování a organizování práce
		14.	kompetence k objevování a orientaci v informacích
		15.	kompetence k vedení lidí (leadership)

Oblasti spolupráce formálního a neformálního vzdělávání (zaměřeno na děti a mládež)

1. Zavádění mezigeneračních programů a komunitního učení pro zlepšení dostupnosti digitálního vzdělávání a dalších oblastí, podpora mezigenerační spolupráce pro vytváření kulturní kontinuity.
2. Spolupráce škol, školských zařízení a ostatních organizací a institucí jako center vzdělanosti a kulturně-spoločenského zázemí v obci, spolupráce škol a školských zařízení s knihovnami, muzei a dalšími organizacemi a institucemi, vytváření atraktivní nabídky akcí a programů zacílených na děti a mládež kulturními a paměťovými institucemi na venkově a v menších obcích, využívání potenciálu sítě knihoven a případně i jiných kulturních institucí jako přirozených komunitních center v obcích.
3. Poznávání tradic a kultur a uchování si vztahu k vlastní identitě, kultuře, tradicím a jazyku a podpora zájmu dětí a mládeže o specifika vlastního regionu, včetně tradic a zvyků většinové společnosti i sociálních, etnických a kulturních menšin, podpora vzdělávacích projektů zaměřených na poznávání historie, tradic a kultury.
4. Rozvoj talentu dětí a žáků v rámci formálního, zájmového a neformálního vzdělávání, podpora dlouhodobé a systematické práce s talentovanými dětmi a mládeží.
5. Využívání kreativního a inovativního potenciálu dětí a mládeže.
6. Spolupráce škol a školských zařízení s organizacemi a institucemi, které se zabývají pomocí dětem a mládeží s omezenými příležitostmi.
7. Konkrétní výchovně vzdělávací aktivity, které umožní dětem a mládeži přímý kontakt s živou i neživou přírodou v jejím přirozeném prostředí, vytváření a realizace aktivit prohlubujících vztah k místu a zapojení mládeže do života komunity a do řešení environmentálních problémů v regionu.
8. Podpora volnočasových aktivit a dobrovolnických akcí zaměřených na konkrétní pomoc přírodě a životnímu prostředí v obcích a městech, zvyšování environmentálního povědomí dětí a mládeže o životním prostředí podporou systematické informovanosti, osvěty a ekoporadenství.

Základní terminologie

Kompetence informačně gramotného člověka

- **identifikuje** informační **potřeby**,
- volí nejvhodnější **strategii pro získání** informací ,
- využívá odpovídající **zdroje** a informační systémy,
- v informačních zdrojích **vyhledá** požadované **informace**,
- získané informace **kriticky hodnotí**,
- informace vhodně **zpracuje a využije**,
- informace **zprostředkuje** jiným lidem v různých podobách a prostřednictvím různých technologií,
- **posuzuje morální a právní aspekty** využívání informací

Formální školství a informační vzdělávání v celoživotním učení

- Počáteční vzdělávání musí tvořit základy k dalšímu vzdělávání, tzn. žáky vybaví **funkční gramotností a klíčovými kompetencemi** (komunikace, týmová práce, schopnost učit se, schopnost řešit problémy, ICT, informační gramotnost apod.) – nástrojem je výzkum OECD **PISA**
- **Klíčové kompetence** se dosud **nestaly integrální součástí kurikula** - jejich rozvíjení totiž vyžaduje zásadní změnu pojetí výuky
- Aktuální dění – diskuse ve vzdělávací politice nad **revizí obsahu učiva v RVP** – význam kompetenčního přístupu ke vzdělávání a aktuálně změny v RVP ZV (Informatika)

Strategické dokumenty pro rozvoj informačního vzdělávání

Hlavní směry vzdělávací politiky 2030+

- **2 strategické cíle:**
 - Eliminace nerovnosti v přístupu žáků ke vzdělávání
 - Podpora rozvoje gramotností a kompetencí žáků

Koncepce rozvoje knihoven 2021-2027

- **3 hlavní pilíře rozvoje knihovnictví v ČR (jeden z nich reflektuje vzdělávací a komunitní roli knihovny)**

Strategie **digitální gramotnosti** ČR do roku 2020 (platná od r. 2015), MPSV, MŠMT

- http://www.mpsv.cz/files/clanky/21499/Strategie_DG.pdf

Strategie **digitálního vzdělávání** do roku 2020 (platná od r. 2014), MŠMT

- <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>

STRATEGICKÉ CÍLE

SC1: Zaměřit vzdělávání více na získání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život

SC2: Snižit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu žáků a studentů

STRATEGICKÉ LINIE

SL1: Proměna obsahu a způsobu vzdělávání

SL2: Podpora učitelů a ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání

SL3: Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce

SL4: Zvýšení financování a zajištění jeho stability

SL1A: Proměna obsahu vzdělávání

SL1B: Úprava hodnocení vzdělávacích procesů a vzdělávacích výsledků

SL1C: Opatření pro zajištění rovného přístupu ke vzdělání pro všechny

SL1D: Podpora vzdělávacích inovací a jejich ověřování

SL1E: Celoživotní učení, využití potenciálu mimoškolního a neformálního vzdělávání

SL1F: Proměna kariérového poradenství

SL2A: Podpora ředitelů jako garantů kvalitní pedagogické práce školy

SL2B: Zlepšení podmínek pro pedagogickou práci školy

SL2C: Popis standardů kvality vzdělávání

SL2D: Úprava přípravného profesního vzdělávání

SL2E: Přehledný a transparentní systém kvalifikačních cest k učitelství

SL2F: Dotvoření uceleného a stabilního systému profesní podpory

SL3A: Koncentrace odborných kapacit v územích („střední články“)

SL3B: Snižování administrativní zátěže

SL3C: Zvýšení odbornosti a informovanosti všech aktérů

SL3D: Zlepšení komunikace, spolupráce a důvěry

SL3E: Lepší využití dat a zvýšení relevance a kvality vzdělávacího výzkumu

SL4A: Financování v oblasti proměny obsahu a způsobu vzdělávání

SL4B: Financování v oblasti snižování nerovností

SL4C: Financování v oblasti podpory učitelů

SL4D: Financování v oblasti řízení

Hlavní směry
vzdělávání
2030+

Koncepce rozvoje knihoven 2021-2027

Knihovny – pilíře občanské společnosti, vzdělanosti a kultury

I. Knihovny jako pilíře rozvoje občanské společnosti a přirozená centra komunit

Strategické cíle

1. zajistit rovný přístup k informačním zdrojům a dostupnost služeb knihoven všem obyvatelům
2. rozvinout potenciál knihoven jako komunitních center s aktivním podílem občanů na jejich činnosti
3. rozvíjet schopnost knihoven aktivně reagovat na různorodé potřeby uživatelů
4. aktivitami knihoven podporovat rozvoj regionální identity
5. zahrnout knihovny jako komunitní centra do strategických materiálů orgánů státní správy, krajů, obcí
6. zajišťovat komunitní funkce knihovny vícezdrojovým financováním
7. budovat adekvátní prostorové, technologické a materiálové zázemí pro rozvoj komunitní činnosti knihoven včetně podpory rozvoje kompetentního personálu
8. připojit knihovny k vysokorychlostnímu internetu
9. do vzdělávání knihovníků integrovat kurzy a metody, které rozvíjejí kompetence v oblasti zajišťování komunitní funkce knihoven

II. Knihovny jako **vzdělávací a vzdělanost podporující instituce**

Strategické cíle

1. v knihovnách poskytovat kvalitní vzdělávací akce pro své cílové skupiny včetně uživatelů se specifickými potřebami
2. na úrovni meziresortní spolupráce MŠMT a MK vytvořit potřebné podmínky pro efektivní spolupráci knihoven se školami všech stupňů i dalšími vzdělávacími institucemi a orgány státní správy
3. systematicky spolupracovat s relevantními školami v obsluhovaných lokalitách
4. v knihovnách zřídit pracovní pozice specialistů na vzdělávání
5. státem a kraji podporovat roli knihoven jako vzdělávacích institucí a systémově zajišťovat její realizaci
6. zajišťovat vícezdrojové financování vzdělávací funkce knihoven
7. využívání vzdělávací nabídky a informačních zdrojů knihoven všech typů paměťových institucí explicitně zakotvit jako funkční obsahovou součást výuky napříč vzdělávacími oblastmi a obory v kurikulárních dokumentech mateřských, základních, středních a vyšších odborných škol a školských zařízení
8. Rozvíjet kritickou práci s vědeckými informacemi ve studijních programech, a to zejména prostřednictvím dostupných informací o výsledcích celosvětové vědy. Pořizovat výsledky v podobě klíčových elektronických informačních zdrojů, citačních databází a <u>bibliometrických nástrojů</u> centralizovaně. Současně tvoří knihovny zásadní součást při zajišťování kvality souvisejících činností vysokých škol, ale i samotné vzdělávací činnosti při zvyšující se poptávce a nárocích na distanční formy výuky
9. spolupracovat s komerčním sektorem, podporovat otevřená řešení, transfer technologií a inovace v návaznosti např. na Národní strategii umělé inteligence v ČR
10. vybudovat efektivní systém vzdělávání knihovníků včetně managementu knihoven

III. Knihovny jako **správci kulturního a znalostního bohatství**

Strategické cíle

1. zajišťovat rovný přístup k informacím a zdrojům a dostupnost služeb knihoven všem obyvatelům
2. knihovnami shromažďovat, dlouhodobě uchovávat a přívětivě zpřístupňovat významnou složku kulturního a vědeckého dědictví v analogové i digitální formě
3. sdílet data knihoven bezplatně v systémech otevřených dat a systematicky je propojovat v digitálním prostředí
4. důslednou kooperací a sdílením činností dosahovat maximální ekonomické efektivnosti poskytovaných služeb knihoven
5. vybudovat kooperativní systém spolupracujících institucí pro depozitní ukládání
6. stabilizovat a/nebo digitalizovat dokumenty ohrožené fyzickou degradací
7. pro knihovny působící v obcích budovat multifunkční prostory s potřebným vybavením, které slouží veřejnosti ke kreativnímu trávení volného času
8. vybavovat knihovny nejnovějšími technologiemi, které uživatelům umožní rychlý, bezpečný a příjemný přístup k informacím a současným kulturním formám v širokém rozsahu
9. postavit novou budovu Národní knihovny ČR, nový depozitář Moravské zemské knihovny a nové budovy Moravskoslezské vědecké knihovny a Vědecké knihovny v Olomouci
10. připravit knihovny na krizové situace ohrožující životy, zdraví, majetek, životní prostředí nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek

Strategické dokumenty pro rozvoj informačního vzdělávání - **starší**

Národní program rozvoje vzdělávání – Bílá kniha

- schválený vládou v r. **2001**
- rozvoj vzdělávací soustavy, avšak se zřetelem k celoživotnímu učení

„Vzdělávání pro každého po celý život“

- zaměřen na uspokojování vzdělávací potřeby dětí, mládeže a dospělých odpovídajícím usměrňováním kapacit ve školách a dalších vzdělávacích zařízeních
 - zajištěna dostupnost všech úrovní vzdělávání a poskytována spravedlivá příležitost k maximálnímu rozvoji různorodých schopností všech jedinců v průběhu celého života

Strategické dokumenty pro rozvoj informačního vzdělávání - starší

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice - MŠMT v r. 2005, v r. 2007

- rozvoj celoživotního učení jako podmínky ekonomického a společenského rozvoje
- celoživotní učení nadřazeným pojmem pro počáteční i další vzdělávání
- v kontextu počátečního vzdělávání je **koncept celoživotního učení** stavěn do protikladu s tradiční jednorázovou, úzce zaměřenou přípravou na konkrétní povolání

Strategické dokumenty pro rozvoj informačního vzdělávání - starší

České dokumenty a publikace

- [Státní informační a komunikační politika e-Česko 2006. Praha: Ministerstvo informatiky České republiky 2006.](#)
 - iniciativa v rámci Akčního plánu *eEurope 2005*; objasňuje význam informační společnosti a její prioritní oblasti, mezi něž zahrnuje také informační vzdělanost, problematiku informační gramotnosti, e-learningu a řešení problému digital divide; součástí dokumentu je akční plán.
- [Strategie celoživotního učení ČR. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 2007.](#)
 - dokument definuje základní pojmy, analyzuje současný stav v oblasti celoživotního učení v ČR, definuje priority dalšího vývoje a předkládá návrhy řešení. Pojem informační gramotnost se v dokumentu nevyskytuje.

Strategické dokumenty pro rozvoj informačního vzdělávání - starší

- [Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2006 - 2010.](#)
 - definuje hlavní úkoly rozvoje vysokého školství v určeném období v souladu se státní vzdělávací politikou; dlouhodobý záměr je každoročně aktualizován a doplňován; soustřeďuje se i **na celoživotní vzdělávání** a **distanční a kombinované** formy vzdělávání, které zvláště vyžadují jistou úroveň informační gramotnosti.
- [Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2011-2015. Praha: Ministerstvo kultury České republiky 2011.](#)
 - Koncepce zdůrazňuje úlohu knihoven v procesu **celoživotního vzdělávání** a podporu vzdělávání na internetu a navrhuje vytvářet podmínky pro zajištění informační výchovy uživatelů ke zvýšení jejich funkční gramotnosti. V současnosti se připravuje koncepce na období 2016-20.
- [Koncepce informačního vzdělávání na vysokých školách v České republice. Doporučující materiál Asociace knihoven vysokých škol ČR. Praha: AKVŠ IVIG 2008.](#)
 - Koncepce je určena akademickým funkcionářům, vysokoškolským pedagogům a vysokoškolským knihovníkům; vysvětluje význam informační gramotnosti, zdůvodňuje implementaci informačního vzdělávání do učebních plánů, popisuje priority a opatření k jejich dosažení. Její součástí je návod, jak postupovat při přípravě projektů na podporu informační gramotnosti.

Zahraniční strategické dokumenty pro rozvoj informačního vzdělávání

- Standardy, pokyny a metodiky [Association of College and Research Libraries \(ACRL\) - A DIVISION OF THE AMERICAN LIBRARY ASSOCIATION \(ALA\)](#)
- Časopisy
- online komunity, konference...

Zahraniční strategické dokumenty pro rozvoj informačního vzdělávání

Vybrané dokumenty ACRL v ALA

[Academic Freedom, ACRL Statement on](#) (June 2015)

[Academic Librarians Without Faculty Status, Guidelines for](#) (October 2011)
[PDF version](#)

[Access to Research Materials in Archives and Special Collections Libraries, ALA-RBMS/SAA Guidelines on](#) (January 2020)

[Access Services Librarianship, A Framework for](#) (PDF - April 2020)

[Appointment, Promotion and Tenure of Academic Librarians, A Guideline for](#) (June 2010)

[Assessment Librarians and Coordinators, Proficiencies for](#) (January 2017)

[Certification & Licensing of Academic Librarians, Statement on the](#) (April 2018)

[Characteristics of Programs of Information Literacy that Illustrate Best Practices: A Guideline](#) (January 2019)

[Collective Bargaining, Guideline on](#) (June 2008)

[Competencies for Special Collections Professionals](#) (March 2017)

[Curriculum Materials Centers, Guidelines for](#) (January 2009)

[Distance Learning Library Services, Standards for](#) (June 2016)

[Diversity Standards: Cultural Competency for Academic Libraries](#) (April 2012)

[Faculty Status of College and University Librarians, Joint Statement on](#) (April 2018)

[Faculty Status for Academic Librarians, Standards for](#) (October 2011)
[PDF version](#)

[Framework for Information Literacy for Higher Education](#) (filed February 2015, approved January 2016)
[PDF Version](#)

[Chinese Translation](#) (PDF)

[French Translation](#) (PDF)

[Italian Translation](#) (external link)

[Persian Translation](#) (PDF)

[Spanish Translation](#) (PDF)

[Swedish Translation](#) (external link)

[Framework WordPress site](#) (for further resources)

Zahraniční strategické dokumenty pro rozvoj informačního vzdělávání

[Information Literacy Competency Standards for Journalism Students and Professionals \(PDF\) \(October 2011\)](#)

[Information Literacy Competency Standards for Nursing \(October 2013\)](#)

[Turkish Translation \(PDF\)](#)

[Information Literacy Standards for Anthropology and Sociology Students \(January 2008\)](#)

[Chinese Translation \(PDF\)](#)

[Farsi Translation \(PDF\)](#)

[Spanish Translation \(PDF\)](#)

[Information Literacy Standards for Science and Technology \(June 2006\)](#)

[Chinese Translation \(PDF\)](#)

[Farsi Translation \(PDF\)](#)

[Information Literacy Standards for Teacher Education \(PDF\) \(May 2011\)](#)

[Farsi Translation \(PDF\)](#)

[Instruction Programs in Academic Libraries, Guidelines for \(October 2011\)](#)

[Intellectual Freedom Principles for Academic Libraries: An Interpretation of the Library Bill of Rights \(June 1999\)](#)

[Interlibrary And Exhibition Loan Of Special Collections Materials, ACRL/RBMS Guidelines For \(January 2012\)](#)

[Libraries in Higher Education, Standards for \(February 2018\)](#)

[PDF](#)

[Media Resources in Academic Libraries, Guidelines for \(June 2018\)](#)

[Open Access to Scholarship by Academic Librarians, ACRL Policy Statement \(April 2019\)](#)

**Vybrané
dokumenty
ACRL**